

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Л. Л. Патик

**ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНЕ
ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДРОБЛЕНОГО
ПАСПОРТА ГРОМАДЯНИНА
УКРАЇНИ**

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
для студентів вищих навчальних закладів*

«Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2013

УДК 343.523(477)(075.8)

ББК 67.52(4Укр)я73

П 20

*Гриф надано
Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
(Лист №1/11-5210 від 12.03.2013р.)*

Рецензенти:

Ищенко А. В., доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України;

Тіщенко В. В., доктор юрид. наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України;

Карпов Н. С., доктор юрид. наук, професор.

Патик Л. Л. Техніко-криміналістичне дослідження підробленого паспорта громадянина України [текст] : навчальний посібник / Л. Л. Патик – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 142 с.

ISBN 978-617-673-211-2

У посібнику розглядаються актуальні питання техніко-криміналістичного дослідження підробленого паспорта громадянина України. Надано поняття паспорта громадянина України та розглянуто його правове регулювання, терміни та визначення спеціальних засобів захисту, якими він наділений, надано технічний опис, наведено та проілюстровано способи підроблення паспортів та методи їх виявлення.

Посібник розрахований на педагогічний склад вищих навчальних закладів МВС України, а також на слухачів, студентів, курсантів та ад'юнктів.

Рекомендується при вивченні курсу криміналістики та спец курсу особливості розслідування окремих видів злочинів.

УДК 343.523(477)(075.8)

ББК 67.52(4Укр)я73

ISBN 978-617-673-211-2

© Патик Л. Л., 2013

© «Видавництво «Центр учбової літератури», 2013

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
Глава 1. Становлення та розвиток системи паспортної реєстрації	6
<i>Питання для самоконтролю</i>	21
Глава 2. Поняття паспорта громадянина України та його роль у системі документів, що підтверджують громадянство України	22
<i>Питання для самоконтролю</i>	29
Глава 3. Правове регулювання та технічний опис паспорта громадянина України	30
<i>Питання для самоконтролю</i>	35
Глава 4. Характеристика спеціальних засобів захисту паспорта громадянина України від підроблення	37
<i>Питання для самоконтролю</i>	50
Глава 5. Способи підроблення паспорта громадянина України та їх ознаки	51
<i>Питання для самоконтролю</i>	66
Глава 6. Можливості судово-технічної експертизи підробленого паспорта громадянина України	67
<i>Питання для самоконтролю</i>	71
Глава 7. Методичні основи техніко-криміналістичного дослідження підробленого паспорта громадянина України	73
<i>Питання для самоконтролю</i>	87
Глава 8. Криміналістична профілактика підроблення паспорта громадянина України	88
<i>Питання для самоконтролю</i>	96
ВИСНОВКИ	97
ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК	101
ДОДАТКИ	104
БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК	123

ПЕРЕДМОВА

Одним із найважливіших документів суворого обліку та звітності, який має широке соціальне і правове значення є паспорт громадянина України. Він забезпечує громадянину реалізацію правоздатності у сфері цивільно-правових відносин, право на працю, відпочинок, освіту, охорону здоров'я тощо. Наявність цього документа уможливорює забезпечити особисті, майнові, трудові, соціальні та політичні права громадянам України.

Оскільки паспорт використовується майже у всіх сферах людської діяльності, він часто стає об'єктом злочинних посягань. Незважаючи на встановлений державною захист такого документа від підроблення, злочинці знаходять шляхи його обходу та використовують їх для своєї злочинної мети. Своїми діями вони наносять значні збитки державі та громадянам.

Підроблення документів передбачене у Кримінальному кодексі України і є самостійним злочином, але не слід забувати про те, що використання підробленого паспорта сприяє вчиненню більш тяжких та небезпечних злочинів. Значного поширення набули шахрайства з нерухомістю, при влаштуванні на роботу, для представництва в суді, для отримання соціальних пільг, незаконне оформлення кредитів та інші посягання на соціальні блага громадян.

Протидія таким злочинним намірам має здійснюватися у декілька етапів, насамперед, це надійність спеціальних засобів захисту паспорта від підроблення, не менш важливим захистом слугують особливості оформлення бланків, видачі, зберігання, обміну для яких встановлено певні правила та обмеження, а також ефективність виявлення підроблень з метою припинення злочинної діяльності. Усі ці заходи потребують удосконалення і здійснення їх у сукупності.

При розслідуванні злочинів, пов'язаних із підробленням та використанням паспортів громадян нерідко виникає необхідність у застосуванні спеціальних знань — проведенні техніко-криміналістичного дослідження документів. Така експертиза допомагає встановити спосіб підроблення документа, надає допомогу у збиранні даних про особу

злочинця, що полегшує оперативним та слідчим працівникам у його розшуку, встановити обставини вчиненого, способи та мотиви. З огляду на зазначене постає необхідність у розгляді теоретичних та практичних питань криміналістичного дослідження такого документа. Зокрема, правового урегулювання обігу паспорта, забезпечення ступеня надійності спеціальних засобів захисту від підроблення, способів підроблення та ознак їх виявлення, а також методики проведення судово-технічної експертизи паспорта із використанням сучасної техніки та нових методів дослідження.

Підготовка фахівців для розкриття та розслідування не лише зазначеної категорії злочинів, але й будь-яких інших вимагає високого професіоналізму та кваліфікації. Отримані знання з даного посібника формуватимуть у майбутніх правоохоронців саме ті якості, які вимагає від них громадянський обов'язок — допомога громадянам у разі посягання на їх соціальні блага.

